

LIETUVOS APELIACINIS TEISMAS

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai

IŠVADA DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS

2016 m. rugsėjo 20 d. Nr. V-147

Vilnius

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – Įstatymas) 16 straipsnio 2 dalies 5 punktu, 2016 m. III ketvirtį atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas Lietuvos apeliaciniame teisme (toliau – Teismas). Analizuotas 2015 m. liepos 1 d.–2016 m. birželio 30 d. laikotarpis, tačiau atsižvelgta ir į Teismo vidaus teisės aktus priimtus 2016 m. III ketv.

Korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą atliko Teismo pirmininko 2015 m. rugpjūčio 7 d. įsakymu Nr. T-45 sudaryta komisija (toliau – Komisija), susidedanti iš Teismo kanclerės Elenos Masnevaitės (Komisijos pirmininkė), Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininko patarėjo Dariaus Bartusevičiaus ir Teismo pirmininko patarėjo Lino Virkučio.

Komisija korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą atliko remdamasi Įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje ir Korupcijos pasireiškimo tikimybės Lietuvos Respublikos teismuose nustatymo metodikos (toliau – Metodika), patvirtintos Teisėjų tarybos 2012 m. spalio 12 d. nutarimu Nr. 13P-158-(7.1.2), 9 ir 12 punktuose nurodytais kriterijais bei atsižvelgdama į Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijas (toliau – Rekomendacijos), patvirtintas Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170. Informacija, reikalinga analizei atlikti, rinkta atrankos principu, t. y. atsitiktine tvarka peržiūrint valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių aprašymus, Teismo pirmininko įsakymus ir kitus vidaus teisės aktus, Teisme gautų asmenų skundų tyrimo medžiagą ir kitus dokumentus. Korupcijos tikimybės nustatymo analizė atlikta taikant dokumentų analizės metodą.

Teismo veiklos atitiktis Įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytiems kriterijams atlikta įvertinant šiuos kriterijus:

1. *Padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika.*

Analizuotą laikotarpį Teisme nebuvo užfiksuota Įstatymo 2 straipsnio 2 dalyje nurodytų korupcinio pobūdžio nusikalstamų veikų ar kitų tapataus pobūdžio, tačiau mažiau pavojingų teisės pažeidimų. Teismo darbuotojų antikorupcinės paskatos stiprintos kartu su Vyriausiąja tarnybine etikos komisija suorganizuojant jų mokymus.

2. *Atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti.*

Teismo valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, (toliau kartu – darbuotojai) funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė yra iš esmės išsamiai reglamentuoti jų pareigybių aprašymuose, skyrių nuostatose ir kituose Teismo vidaus teisės aktuose. Teismo darbuotojai yra supažindami su visais jų funkcijų atlikimui reikšmingais teisės aktais. Darbuotojų pareigybių aprašymai yra skelbiami viešai Teismo interneto svetainėje. Tiek pareigybių aprašymai, tiek vidaus administravimo aktai yra nuolat peržiūrimi ir esant poreikiui atnaujinami. Teisme priimti vidaus teisės aktai užtikrina aiškų darbuotojų pavaldumą ir atskaitingumą, nuolatos vykdomos darbuotojų atliekamų funkcijų vidaus administracinės kontrolės procedūros (pavyzdžiui, Teismo pirmininko 2016 m. sausio 25 d. įsakymu Nr. T-6 sudaryta komisija atliko Teismo Civilinių bylų skyriaus raštinės veiklos 2015 metais patikrinimą, o patikrinimo rezultatų pagrindu imtasi administracinių priemonių raštinės veiklos efektyvesniam organizavimui užtikrinti).

3. *Daugiausia priima sprendimus (nesusiję su teisingumo vykdymu), kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.*

Teismo, kaip ir kitų Lietuvos Respublikos teismų, centralizuotą aprūpinimą reikiamu ilgalaikiu turtu, inventoriumi ir paslaugomis organizuoja ir užtikrina Nacionalinė teismų administracija (Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 128 straipsnio 1 dalis). Tose srityse, kuriose pagal galiojančius teisės aktus teismas turi teisę savarankiškai priimti sprendimus, t. y. susijusiose su turto valdymu, naudojimu, disponavimu juo, viešaisiais pirkimais ir kita, korupcijos pasireiškimo tikimybę mažina tai, kad Teismo darbuotojų, turinčių teisę priimti tokius sprendimus, įgaliojimai yra aiškiai apibrėžti Teismo vidaus administraciniuose aktuose, taip pat yra nustatytos vidinės kontrolės procedūros, atliekamos Teismo pirmininko ir Teismo kanclerio. Be to, Teismo veiklą periodiškai tikrina Nacionalinės teismų administracijos vidaus audito skyrius, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, o valstybės biudžeto panaudojimo kontrolę atlieka Finansų ministerija ir Valstybės kontrolė.

Vidinių viešųjų pirkimų procedūrų vykdymas Teisme yra aiškiai ir išsamiai reglamentuotas (pvz., Teismo prekių, paslaugų ir darbų viešųjų pirkimų planavimo, organizavimo, atlikimo bei kontrolės taisyklėse, Teismo supaprastintų viešųjų pirkimų taisyklėse, Teismo Viešojo pirkimo komisijos darbo reglamente). Viešųjų pirkimų procedūros reglamentuotos nemažesniu intensyvumu, nei numatyta Viešųjų pirkimų tarnybos patvirtintuose rekomendacinio pobūdžio teisės aktuose. Taip pat Teisme yra numatyti pirkimų iniciatoriai, organizatoriai, sudaryta Viešojo pirkimo komisija. Jos nariai yra pasirašę nešališkumo deklaracijas bei konfidencialumo pasižadėjimus. Analizuotą laikotarpį Teisme atlikti tik mažos vertės viešieji pirkimai, o jų vykdymo pažeidimų nenustatyta. Visa informacija apie Teismo vykdomus viešuosius pirkimus skelbiama viešai Teismo interneto svetainėje.

4. *Naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija.* Teismo veikloje yra naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija. Pagal Įstatymo 6 straipsnio 3 dalies 6 punktą tai lemia Teismo veiklos priskyrimą prie tokių sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė. Vis dėlto ši rizika yra tinkamai valdoma vidinėmis administracinėmis priemonėmis. Teisme yra išsamiai reglamentuota valstybės ar tarnybos paslaptį naudojimo (saugojimo) tvarka. Teisme taip pat naudojamos nurodytos informacijos apsaugos techninės priemonės. Siekiant efektyvesnio valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios informacijos valdymo, o kartu ir jos apsaugos, 2016 m. III ketv. įvykdyta Teismo administracijos padalinių pertvarka, kurios vienas iš aspektų: nurodytos informacijos tvarkymo atskyrimas nuo bendrų dokumentų ir šių funkcijų perdavimas už informacijos saugą atsakingam skyriui. Valstybės ar tarnybos paslaptį sudarančios informacijos apskaita Teisme yra nedidelė, nagrinėtu laikotarpiu gauti 2 tokio turinio dokumentai, o išsiųsti – 5. Analizuotą laikotarpį pažeidimų šioje Teismo veiklos srityje nenustatyta.

Remiantis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaujantis Metodikos 17 punktu darytina i š v a d a, kad Teismo antikorpucinės programos įgyvendinimo priemonių plane 2015–2016 metams numatytos priemonės yra pakankamos korupcijos pasireiškimo rizikai valdyti. Korupcijos rizikos veiksniams valdyti toliau tikslinga vykdyti intensyvią Teismo vidinę veiklos stebėseną, stiprinti Teismo darbuotojų antikorpucines paskatas.

Teismo pirmininkas

Algimantas Valantinas